

Una victòria contra la impunitat

La setmana passada, el Tribunal Europeu de Drets Humans va condemnar el Govern espanyol per no haver investigat les denúncies de tortures que van presentar els independentistes detinguts el 1992 per ordre del jutge Baltasar Garzón. És una sentència contra la impunitat que pot marcar el futur de totes les altres denúncies per tortures que queden pendents encara avui.

El passat 2 de novembre el Tribunal de Drets Humans d'Estrasburg va resoldre un litigi que feia dotze anys que s'arrossegava i que va tenir un fort impacte en la societat catalana. El Tribunal va condemnar el Govern de l'estat espanyol per no haver investigat oficialment i de manera efectiva les denúncies de tortures i maltractaments físics i verbals que van rebre quinze persones en el marc de les detencions d'independentistes catalans produïdes l'estiu de 1992, poc abans dels Jocs Olímpics de Barcelona. I exigeix que el Govern espanyol pagui els costos del procés i 8.000 euros a cada demanant.

De fet, abans i després dels Jocs Olímpics la Guàrdia Civil va fer més de quaranta detencions, amb l'escorcoll il·legal de locals —com la redacció d'EL TEMPS a Barcelona inclosa—, però només aquestes quinze persones han aconseguit superar els obstacles tots aquests anys fins a aconseguir el seu objectiu: que Europa condemni Espanya. És cert que la sentència també diu que no ha trobat proves concludents per certificar que efectivament hi va haver tortures, tot i que sí que confirma que els indicis eren suficients per obrir una investigació per si les denúncies eren certes, de manera que, efectivament, la Guàrdia Civil havia violat l'article 3 de la Convenció europea dels drets humans que prohibeix la tortura i els tractes inhumans o degradants.

L'advocat dels denunciants, Sebastià Salellas, ha destacat que "és la primera sentència contra Espanya per tortures" i ha recordat el paper d'obstrucció que

van tenir en el cas tant la jutgessa Teresa Palacios com el jutge Baltasar Garzón, tots dos avui a l'Audiència Nacional. Sobre el fet que la sentència no culpi Espanya de tortures per manca de proves, Salellas diu que mentre van estar detinguts va ser molt difícil tirar endavant el cas, i que, després, les marques físiques van anar desapareixent, cosa que també va dificultar l'aportació de proves. A més, Salellas també critica la manca de col·laboració del Govern espanyol. Com a exemple cita el cas dels informes de les revisions mèdiques que es van fer als independentistes després de passar cinc dies aïllats a mans de la Guàrdia Civil, i que, segons el Govern espanyol, van desaparèixer.

El portaveu dels independentistes, Ramon Piqué, considera que la resolució del Tribunal d'Estrasburg és una gran notícia, i ha recordat que de la mateixa manera que els van torturar a ells també ara es continua torturant a l'estat espanyol gràcies a la llei antiterrorista, que dóna carta blanca als guàrdies que s'encarreguen dels detinguts. Així mateix, Piqué recorda que les denúncies de tortures es continuen silenciament. Piqué també constata, com Salellas, que "gairebé tots els polítics es van desentendre d'aquest cas de tortures". A més, considera que les peticions que ha fet l'expresident espanyol Felipe González d'indultar l'excap de la policia Rafael Vera o la campanya per concedir el premi Nobel de la pau al jutge Garzón "són una burla del botxí".

La lluita continua. Si bé el cas dels detinguts el 1992 acaba aquí el seu camí

europèu, també és cert que la lluita contra la tortura i la impunitat de qui la practica continua viva en aquests independentistes. Aquests, de fet, juntament amb Justícia i Pau, CIEMEN i l'Acció de Cristians per l'Abolició de la Tortura (ACAT), han posat en funcionament des de fa uns mesos una comissió d'interlocució. Es tracta de fer un front comú que pressioni perquè s'eradiqui la tortura. En concret, es reuneixen amb tots els partits polítics perquè facin una declaració conjunta pública que condemni la tortura i els maltractaments en tota circumstància i perquè s'investiguin ràpidament i a fons totes les denúncies. Aquesta comissió també demana que els detinguts puguin tenir sempre un metge i un advocat de confiança, i que la família sàpiga on són, així com altres recomanacions que ha fet a Espanya el Comitè contra la Tortura de l'ONU després de comprovar repetidament que a l'estat espanyol la tortura encara és una pràctica vigent.

La condemna d'Espanya emesa pel Tribunal Europeu també ha servit per posar en evidència altres casos de tortura que s'han denunciat i que o bé s'han arxivat o bé encara continuen oberts.

Alerta Solidària, associació que treballa en suport a les persones represaliades per motius polítics, n'ha seguit especialment vuit casos succeïts en els darrers set anys. De les denúncies per tortures d'aquests casos, quatre han estat arxivats, i la resta continuen oberts. Quasi tots van ser enviats al Comitè contra la Tortura de l'ONU. El portaveu d'Alerta Solidària, Martí Majoral, es queixa que "no hi ha manera de tirar endavant causes per tortures, ja que per exemple no tenim accés a informes mèdics independents i els metges forenses de l'Audiència Nacional no admeten mai informes de tortures". Majoral assegura que Alerta Solidària ha pogut constatar que en els darrers anys "hi ha un perfeccionament de la tortura que evoluciona cap a la tortura blanca, que és el mateix però sense recórrer als mètodes físics", i acusa policies espanyols, guàrdies civils i mossos d'esquadra de tenir unitats especialitzades en aquestes tasques. Entre aquests cossos, però, Majoral destaca la Brigada Provincial d'Informació (BPI) de Barcelona del Cos Nacional de Policia, que ha

L'advocat dels denunciats, Ramon Salellas, i el portaveu, Ramon Piqué, comuniquen als periodistes la resolució del Tribunal d'Estrasburg, el passat dimecres, dia 3 de novembre.

estat al darrere de la majoria de casos investigats per Alerta Solidària i en bona part dels quals ha hagut de declarar el cap de la Brigada. Majoral explica que en els darrers anys la BPI ha vist incrementats els seus recursos econòmics i humans, i que Alerta Solidària esperava que els canvis de govern català i espanyol es notessin també en aquest sector. Però per a Majoral i els membres d'Alerta Solidària els canvis que s'han fet "han estat més estètics que altra cosa". Valgui com a curiositat significativa que la BPI encara fa servir els despatxos a Barcelona que ocupaven uns dels tortu-

radors més temuts del franquisme, els germans Creix.

Davant de tot això, la victòria d'Estrasburg en la lluita contra la tortura significa un pas sense precedents que pot tenir una importància cabdal per eradicar aquesta violació dels drets humans. Per celebrar l'èxit d'aquesta batalla en una guerra que es preveu llarga, l'11 de desembre la ciutat de Vic (Osona) viurà una jornada festiva per recordar que com a mínim a Europa la tortura no queda impune.

Oriol Cortacans